

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ο ΣΕΒΑΣΤΟΣ μας κ. 'Αλέξαντρος Πάλλης, ακούρατος πάντα, τύπωσε σὲ διαλεχτὴ ἐκδόση τὸ Σ τῆς 'Ιλιάδας σχολιασμένο ἐγγλίσικα, φιλολογικὰ καὶ κριτικὰ. Ἡ αὐστηρὴ αὐτὴ ἐπιστημονικὴ ἐργασία τοῦ 'Ομηρικοῦ μελετητῆ μας, ἀνεβάζει τὸν Πάλλη στὴν πρώτη γραμμὴ τῶν γραμματικῶν σχολιαστῶν. Ἐρμηνεύει, διδάσκει, ἀποκατασταίνεται τὸ κείμενο καὶ φωτίζει. Ὁ Πάλλης μὲ τὴ σοβαρὴ του φιλολογικὴ μόρφωση μᾶς δίνει ἕνα δείγμα κ' ἕνα μνημεῖο. Δείγμα, γιὰ τὸ τί μπορούσε νὰ κάνει ἂν ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ ἐμπιστευότανε τὴν ἔδρα τῆς 'Αρχαίας φιλολογίας, αὐτὴ τὴν ἔδρα ποὺ τὴν κατέχουν σήμερα οἱ γνωστοὶ ἀρλεκίνοι. Μνημεῖο, γιὰ τὴ τέτοια σκέλια, μὲ τόση μάθησι καὶ κρίσι, δύσκολο νὰ βγοῦνε ἀπὸ ρωμαϊκὸ μυαλό.

ΑΠΟ τὰ βιβλία ποὺ σημαδεύουν ἐποχὴ, εἶναι καὶ τὰ «Στοιχεῖα Ἀστρονομίας» τοῦ 'Ελισαίου Γιαννίδη, γραμμένα σὲ πλείρια δημοτικὴ, μὲ τὸ νέο τονικὸ σύστημα ποὺ ἐφαρμόζει ὁ συγγραφέας τῆς 'Γλώσσας καὶ Ζῆσις» κ' ἀφιερωμένα τοῦ 'Αλέξανδρου Πάλλης, τοῦ πρωτοπόρου τῆς Γλωσσικῆς Ἀπολύτρωσης. Τὸ βιβλίον αὐτὸ διαπιστώνει καὶ μιὰν ἄλλη ἀλήθεια, ποὺ γι' αὐτὴν ὁ «Νεομᾶς» δὲν εἶχε ποτὲ τὴν τὴν παρμικρότερη ἀμφιβολία: Πῶς ἡ φυσικὴ μας γλῶσσα, ἡ Δημοτικὴ, εἶναι καὶ πάρα εἶναι ἱκανὴ γιὰ νὰ ἐκφράσει βαθύτερους κόσμους, ἐπιστημονικὰ καὶ φιλοσοφικὰ διανοήματα. Ἡ «Νεοελληνικὴ Μετρικὴ» τοῦ Θερασύβουλου Σταύρου καὶ τὰ «Στοιχεῖα Ἀστρονομίας» τοῦ 'Ελισαίου Γιαννίδη—χρήσιμα, ὅπως σημειώνεται, καὶ γιὰ τὴ Μέση Παιδεία—δὲν πρέπει νὰ λείψουν ἀπὸ τὴς τελευταίας τάξεις τοῦ Γυμνασίου ἂν ἀληθινὰ ἔχουμε σύγχρονη καὶ φωτισμένη ἐκπαίδευσι. Ὑπουργὸ τῆς Παιδείας νεοϊδέατη καὶ προχωρημένο, καθὼς τὸ νομίζουμε.

ΕΙΔΑΜΕ πῶς ἔγινε μιὰ Ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ φροντίσει νὰ στηθεῖ μπροστὰ στὸ Πανεπιστήμιον, στὴν ἐξωτερικὴν του σκᾶλα, τὸ ἄγαλμα τοῦ Καποδίστρια, ἐκεῖ πλάι ποὺ βρίσκεται τῶρα ὁ ἀνδριάντας τοῦ Κοραῆ. Μὰ νομίζουμε πῶς ἡ θέσις τοῦ Καποδίστρια δὲν εἶναι διόλου ἐκεῖ. Πλάι στὸν Κοραῆ ἀργὰ ἢ γρήγορα, δὲ γίνεται, θὰ στηθεῖ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ψυχάρη. Γιατὶ ἂν ὁ Κοραῆς στάθηκε μιὰ φορὰ ὁ δάσκαλος τοῦ Γένους, ὁ Ψυχάρης εἶναι πολὺ φορὲς μεγαλύτερος, γιὰ τὴν μεγαλοφυΐα του τοῦ ἔδωσε νὰ καταλάβει πόσο σημαντικὸ πρᾶγμα εἶτανε γιὰ τὸ ἔθνος ἡ πνευματικὴ καὶ γλωσσικὴ του ἀναγέννησις, ποὺ χωρὶς αὐτὴ ἡ Ἑλλάδα σήμερα θὰ ψυχομαχοῦσε στὰ χέρια τῶν νεκροθάφτηδων δασκάλων. Ὁ Ψυχάρης ἔδωσε τὴν ψυχὴν του ὁλόκληρη στὸ γλωσσικὸν του κίνημα, ποὺ στάθηκε κίνημα ἀπολυτρωτικὸ ἀπὸ τὴ σκλαβιά καὶ τὴ μούχλα ποὺ σκορπούσε γύρω του τὸ Πανεπιστήμιον. Νά, γιὰ τὴν πρῆξιν ἴσα ἴσα μπροστὰ στὸ Πανεπιστήμιον νὰ ὀρθάνηαι τὸ μεγάλο ἀνάστημα τοῦ Ψυχάρη, ποὺ λύτρωσε τὴ γλωσσικὴν μας συνείδησι, λευτέρωσε τὸ πνεῦμα μας καὶ μᾶς ἔδειξε τὸ δρόμον τῆς γόνιμης ἐργασίας γιὰ τὸ ἄνθισμα τῆς νέας λογοτεχνίας μας, σύμφωνα μὲ τὸ μεγαλόπνοον παράδειγμα του. Γιὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Καποδίστρια μπορεῖ νὰ βρεθεῖ ἄλλοι μιὰ θέσις.

ΑΠΟ τὸ Μπραβὸ τῆς Ρουμανίας μᾶς ἦρθε ἡ εἴδησις πῶς χάσαμε τὸ Βασίλειον Κουζό-

πουλο—νέο μὲ γερὴ μόρφωσι, σπάνια ψυχὴ, καθαρὸ κριτικὸν νοῦ καὶ δημιουργικὴ διάθεσι. Ὁ Κουζόπουλος, ποὺ δὲν πρόκανε καλὰ νὰ ἐκδηλωθεῖ—πέθανε νέωτατος, 23 μόλις χρονῶν—δούλευε τὸν τελευταῖον καιρὸ ἀπάνω στὸ ἔργο τοῦ Παλαμά καὶ τὰ κατὰφερε νὰ μᾶς ἀφήσει συμπληρωμένη μιὰ μονογραφία γιὰ τὸ «Δωδεκάλογον» ποὺ θὰ ἐκδοθεῖ στὴ σειρὰ «Γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὸν Παλαμά». Θὰ τυπωθεῖν ἀκόμα, μὲ ἔξοδα τῶν δικῶν του, μιὰ σειρὰ διηγήματα τοῦ Ἰὸν Σλάβιτς, ποὺ εἶχανε πρωτοφανεῖ στὸ περιοδικὸν Παρασκήνιον μαζί μ' ἕνα ἐκτενέστατον πρόλογον τοῦ ἴδιου γιὰ τὸ διαλεχτὸ Ρουμάνον περὶ ἑορᾶς. Στὸ σημερινὸ φύλλον—ὅταν ἕνα μνημόσυον—τυπώνουμε τὴν ἀνέκδοτον μετάφρασί του, καθὼς κ' ἕνα σημειώμα του γιὰ τὸν Μπρατέσκου—Βοϊνέστι, ποὺ τὰ εἶχαμε ἀπὸ καιρὸ στὰ χέρια μας.

ΠΟΛΥ σωστὰ ὁ παλιὸς Πρύτανης, σὲ προκήρυξιν διαγωνισμοῦ, τόνισε πῶς τὰ ἔργα ποὺ θὰ ὑποβληθοῦν πρέπει νὰ εἶναι γραμμένα «εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν (Καθαρευούσαν)»—ἔτσι σὲ παρένθεσις, περικαλοῦμε. Γιατὶ μπορεῖ κανένας νὰ κανε λάθος καὶ βλέποντας τὴν ὑπογραφὴν «Βορέας» νὰ στελεγε σὲ γλῶσσαν Ἀρβανίτικην ποὺ μερικὸν συμπατριώτες τοῦ κ. Πρύτανη ἐξακοῦθουν νὰ τὴ μιλοῦν στὸ χωριὸν του. Νὰ ξεχωρίζουμε τὴς γλώσσας, λοιπόν. Ἑλληνικὴ—ἡ Καθαρευούσα,—ἀλλὰ σὲ παρένθεσις!

ΜΕΤΑ τὸ διορισμὸν τοῦ κ. Γρυπάρη στὴ θέσις τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου—15 χιλιαδούλες τὸ μῆνα, μᾶς λένε!—τὴ θέσις του στὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, Τμήμα Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, τὴν εἴπρε κάποιος Ἀρχαιολόγος. Καὶ φυσικὰ. Γιατὶ ὅπως τὴν εἶχε καταντήσει ὁ ποιητὴς τῶν «Σκαραβαίων», μόνο ἀρχαιολογικὴ ἀξία μπορεῖ νὰ ἔχει.

ΣΕ βαθυστόχαστη κ' ἐμβρόντητη μελέτῃ του στὰ «Μουσικὰ Χρονικὰ» (Τεύχος 5) ὁ κ. Γ. Λαμπελέτ, σὰ μουσικὸς ποὺ εἶναι καὶ δημοτικιστὴς(!) συνάμα, σφάζεται νὰ μᾶς πείσει πῶς «τὸ μουσικὸν αἶσθημα στὴ γλῶσσαν» δὲ ζητᾷ τὴν κατάργησιν τῶν πώσεων στὰ τριτόκλιτα ἀλλὰ ἴσα-ἴσα τὴς ἐπιδιώκει στὴ γενικὴ καὶ στὴν αἰτιατικὴ (συντάξεως, σύνταξιν κτλ.) «ἀπὸ ἀπόφωσιν μουσικῆς ἐκφράσεως», λέει. Οἱ περιφημὲς αὐτὲς γλωσσολογίαι, ποὺ ξεπροβάλλουν μάλιστα ὡς ἀπάντησις σὲ φωτεινότερον ἄρθρον ἐνὸς σοφοῦ γλωσσολόγου, τοῦ Ἑλισαίου Γιαννίδη, δείχνουν πόσο ὁ κ. Γ. Λαμπελέτ ἔχει προχωρήσει ἀπὸ τὴν ἐποχὴ (1903) ποὺ ἔβγαζε μὲ τὸν Ἀξιώτη τὴν «Κριτικὴν» καὶ πόσο ἀξιοπρόσεχτες εἶναι. Ἀποκαλυπτόμαστε λοιπόν μπροστὰ στὴν ἐξέλιξιν καὶ στὴν ἐμβρίθειαν τοῦ ἀγαπητοῦ μας συνθέτη.

Μετὰ τοὺς πίνακες Γκρέκο, ἡ ὑπόθεσις Νόμπελ—Ψυχάρη—Παλαμά. Τὸ σοβαρὸν περιοδικόν, ποὺ πρωτοπορεῖται στὴν Ἑλλάδα, ὅλο καὶ νέες δάφνες μαζεύει ἀπὸ τὰ... ριζοβράχια τῶν Φαιδριάδων. Ἀλλὰ ἡ τελευταία ποὺ ἔκοψε δὲν κάνει οὔτε... γιὰ σιτιφάδο. Αὐτὸ ἀποδείχναν τὰ γράμματα τοῦ κ. Πετροκόκκινου καὶ τοῦ Γ. Κατσιμπαλῆ, τὸ σημεῖον τοῦ κ. Ξενόπουλου κ. ἄ. Ὁ Ἡροστράτιος ἐξοκεπᾶσθηκε γι' ἄλλη μιὰ φορὰ καὶ ξανάλαμψε—ὅπως εἶτανε βεβαίαν—ἡ μεγάλη, ἠθικὴ προσωπικότης τοῦ Παλαμά. Οἱ πρηνιστάδες κ' οἱ ξυλοσχιστες τῶν Γραμμάτων ἄς νομίζουν ὅτι κάτι κάνουν.

ΤΗΝ εποχή που οι νεαροί μας λόγιοι και κομεταχειρίζονται τη γλώσσα, παραγεμίζοντας τους στίχους και τα πεζά τους με καθαρεύουσα, οι δασκάλοι μας, στα Παιδαγωγικά Συνέδρια που γινήκανε το Σεπτέμβρη στην Αθήνα, δείχνανε το αντίθετο: Πόσο ποτισμένοι είναι από το πνεύμα του Δημοτικισμού και πόσο προσπαθούν να επικρατήσει απ' άκρη σ' άκρη. Η συνεδρίαση τουλάχιστο, στις 12 του Σίβρη, που είχε για θέμα την καθιέρωση του Δημοτικισμού στα Διδασκαλεία και που μιλήσανε σ' αυτήνη ο Κουντουράς, ο Μπουρλότος, ο Παπαμαύρου, ο Κοντοβασιλής κ. ά. εΐτανε χωρίς αμφιβολία ιστορική και σταθερά γενικώτερα για την εξέλιξη και την πρόοδο του Δασκαλικού μας κόσμου. Αναγκαλλιάζει κανένας διαβάζοντας τα πρακτικά της. Και δεν έχει παρά να συστήσει σε μερικούς τυφλοπόντικες να τα προσέξουνε. Ξεχωριστά μάλιστα στους νεαρούς που εΐπαμε λογίους.

ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ
ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

ΔΙΟΓΕΝΙΣΜΟΣ

Ο μηχανικός και μπερδεμένος τωρινός πολιτισμός μας προχωρεί καλπάζοντας και στο ασθιαστικό διάβα του μās δημιουργεί καθημέρα καινούργιες ανάγκες, που φορώνουν αδιάκοπα το νού μας με άμετρες φροντίδες.

Όπως μοσφόθηκε σήμερα η ζωή μας, καταντήσανε να χρειάζομαστε περισσότερα άχρηστα κι' ετοιμασμένα πράγματα παρά χρήσιμα κι' αναγκαία. Ξερωί τ' άπο, άνόητες συνήθειες, συμβατικές υπογνώσεις, μάταιες απασχολήσεις μās κλέβουν πολύτιμο καιρό μας χαλούν τη φυσική διάθεση, μās υποβίλλουν σ' εξαγγελιακούς κόπους σωματικών και ψυχικών. Χάσαμε την απλότητα, την ίσορροπία, την ηρεμία, τη φαιδρότητα. Σκαβώσαμε την ξαντή μας μόνοι μας στα σκοπιά κι' ίνωσηλα. Κ' εΐμαστε διαρκώς παραφορτωμένοι, σκυφτοί, κατασφραγισμένοι.

Οί προσπάθειές μας: έφτασαν νάναι πυρσικές συχνά. Κάθε στιγμή δέν ξαίρουμε τι να πρωτοκοιτάξουμε και πού να πρωτοτρέξουμε. Πλήθος ματαιοπονίες, πού δεχτήκαμε την επαβολή τους με εθελόδουλη συγκατάβαση, μās περιτριγυρίζουν και μās προσκαλούν κάθε τόσο φωνάζοντας στρίγλυχα. Η άδεια ημιοίνα κι' η έννευριστική ταραγή μās έγιναν «σκόλωσι» τη σαρκί, άγγελος Σατάν, ίνα μās βιασινίξη.

Δημιουργήθηκε στον κόσμο μια κρίσιμη κατάσταση. Και τάποτέλεσμά της θλιβερά: φτείρουμε πρόοδα το κορμί, παραστραγγίζουμε το πνεύμα, στεγνώνουμε την καρδιά, πικραίνουμε και λιγοστεύουμε τις ημέρες μας.

Μά εΐν' αδύνατο σε μια τέτοια ύπερβολή να μη γεννηθή κι' η αναγκαία αντίδραση. Με τη δύναμη του φυσικού νόμου θα προβάλλη πολύ γλήγορα. Περιμένετε την.

Ένας Διογενισμός «έγκυμιονείται» και θα ρανή σε λίγον καιρό. Λέ θαΐξη βέβαια αυτός την απολαυστικότητα του παλιού, δε θαΐρη σάν ξεροί μύνησή του, δε θαΐξη καιιά σχέση με' άκρινον. Και θάδναι άλλάχιστα κυνικός. Θα προσαρμωστή σφιχτά και θα ναρμωμιστή τέλεια με τις σημερινές συνθήκες της ζωής, γιατί θα γεννηθή φυσιολογικά μες στην τωρινή κατάσταση από τις επιταχυνές άνάγκες της αυτοσυντήρησης κι' από τις λογικές άπαιτήσεις της σωματικής και ψυχικής μας ύγείας. Θα ρυθμίζεται από το νεώτερο πνεύμα στα καθέκαστά του και στην όμαλή εξέλιξη που όλοένα θα παίονη.

Οί άνθρωποι με σακατεμένα νεύρα και καταρριπόμενοι θα τρέξουν ξοπίσω του θά φανταστούν

πώς άκούνε το «δεύτε πρός με πάντες οί κοπιώντες και πεφορτισμένοι».

Ένας Διογενισμός: άναμένεται... Και γιατί να μην πιστέψουμε πώς θα μπορεί αυτός να σταματήσει την καταστροφή, πού με τον τρελό δρόμο που πήραμε μās άπειλεί, όταν κατορθώσει να μās περιορίση μες στο πλαίσιο των άληθινών μας σωματικών και ψυχικών άναγκών ξεκαθαρίζοντας τη ζωή μας από τα καταθλιπτικά βάρη κάθε περιττού και άχρηστου;

ΕΠΙΛΟΓΗ

Χάος, σύγχυση και διχογνωμία βασιλεύει άνάμεσού μας στην έχτιση της Νεοελληνικής λογοτεχνίας γενικά και ειδικά κάθε της έκπρόσπου. Κάποιος άρνήθηκε τελειωτικά την άξία της και δίδαξε πως δέν υπάρχει ούτ' ένας άλλος, έξδν από το Σολωμό, νεοέλληνα; άξιος να φέρη τον τίτλο του λογοτέχνη. Μά η τομερή διδαγή του, άπλωμένη σε πολλές μεγαλόσχημες γειάτες σομιστεία σελίδες, κρίθηκε ως άπλή ρουζέττα από ξένους και δικούς μας ειδήμονες και σήμερα φέρνει τα γέλια. Μένει όμως να καθοριστή η πραγματική θέση κι' η άκριβοδίκα διαβάθμιση της νέας λογοτεχνίας μας άνάμεσα όχι μόνον στις βαλκανικές μά και στις ευρωπαϊκές άδελφές της και να κριθή με άμεσοληψία το έργο κάθε της μύστη.

Γιά το έθνικό αυτό λειτουργημα χρειάζονται οί κατάλληλοι- πνεύματα προικισμένα με έμφυτη άνωτερη καλαισθησία και μπασμένα μες στους ποικιλόμορφους ναούς της Τέχνης: κάθε λαού και κάθε έποχης. Κίνητρο στην έργασία τους θάχουν τον πόθο για μιάν άναστήλωση, κι' όχι καμιάν έγώπαθη άύτοσπίδειξη ή καμιάν επιπάθεια σαδιστική.

Αυτοί, μη καταβαίνοντας μήτε στιγμή από το ύψος της άμεσοληψίας κι' έχοντας άδιάπτωτη πάντα τη φλόγα του άληθινού ενδιαφέροντος, ύστερ' από σόντονες μελέτες θα έσχωρίσουν και θα τοποθετήσουν σ' άνάλογη θέση το λογοτεχνήματα έκείνα, πού έχουν σημαδία ζωής μέσα τους και θα παραμερίσουν τ' ίννησιγενή, τα προμορισμένα γλήγορα να σκεπαστούν με της λησμονιάς τή χόματα. Θα ζάνουν δηλ. με την άπαιτούμενη προσοχή ένα είδος επιλογής, σάν εκείνη που τόσο σσφά κατορθώνει να μās δείξην κάθε στιγμή ή μάννα-φύση.

Έτσι: θα φυλλοροήσουν ίσως τεχνητές φήμες: θα γκεμιστούν ίσως πνευματικοί δυνάστες και θα θρονησθούν ιδιώτες: θα παραμεριστούν ίσως έξκουσμένες μεριότητες και θα βγούνε στη μέση παραγκωνισμένες άξίες.

Και το μεγάλο μας κέρδος θάναι: να σχηματίσουμε μια βασισμένη σε στέριες όπωσδήποτε βάσεις γνώμη για πρόσωπα και πράγματα λογοτεχνικά, ύστερ' από τους αντίφατικούς δογματισμούς πού άκούη καθημέρα.

ΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΑΣ

Εικόνα της σύγχυσης για τις λογοτεχνικές μας άξίες παρουσιάζουν τα Νεοελληνικά άναγνώσματα, είδος Άνθολογίας, πού δίνουμε στα χέρια των παιδιών και των έφηβων μας. Άραδιάζονται στα κουτουρού πακίνα έργα δοξίμων λογοτεχνών και δημοσιογραφικά ποσορολογήματα γραμμένα πάντα στο γόνυ. Κι' όλα με το ίδιο παρουσίασμα και τις ίδιες άξιώσεις.

Παραλείπονται συγγραφείς και ποιητές άξιας ως ο Ψυχίρης, ο Ταγκόπουλος, ο Παρορίτης, ο Καμύσης, ο Έρμονας κ. ά. και φηγουράρον έφημεριδογράφοι της σειράς, πού δέν έχουν ίδρα καν από τέχνη του λόγου.

Στάξινορήνγη αυτά βιβλία, τα «έγκυκλιμένα», άπαντες ύλες τις νεοελληνικές γλωσσικές αθαιρέσεις, δηλ. άρχαίζουσα, ύπεροκαθαρεύουσα, καθαρεύουσα, μιχτή, δημοτική, ύπερδημοτική, ιδιωματική κτλ. Και τι βλάβη τόσο στο πνεύμα όσο κα στη διαμόρφωση του χαρακτήρα διορίζει ή γλωσσ-

λους τους στίχους της συλλογής. «Η σκέψη και το αίσθημα σμίγουν παντού με τη φύση, πηγάζει απ' αυτή. Η φυσιολατρική τάση φαίνεται σε κάθε γραμμή. Το υπαίθριο παρουσιάζεται σαν μια απολύτρωση. Και μέσα από τη βουή και την παραζάλη των σημερινών κοσμοπόλεων, 'ο πνεύμα του ποιητή ξεφεύγει κι αποζητάει τις έρημους για να ξεκουραστεί και να συγκεντρωθεί σε απόκοσμους λογισμούς.

Σπάνια τότε βλέπουμε να εκφράζεται με δύναμη, να χρωματίζει χτυπητά τις εικόνες του, να πάλλεται ολόκληρος απ' το ξεχείλισμα της ζωής. Η τέχνη του δεν είναι το βουερό γοργοπόταμο που σκορπίζει παντού το θόρυβο και ξυπνάει τον κοιμισμένο αντίλαλο της έρημιας. Είναι το σιωπηλό μουρμουριστό ρυάκι που πλέκει με το φως την χρουσταλλένια του νταντέλλα και κάνει τις όχτες του να σκεπαστούν από μικρά μυριόχρωμα λουλουδάκια και από τρυφερά μυριόσχημα φυλλαράκια.

Χλωμό το δειλί σβύνεται στη ράχη
του άντικρυνού βουνού κ' ή μέρα γέρνει
στο μονοπάτι έμεις οι δυο μονάχοι
και πάμε... και το βήμα που μάς φέρνει;

Σκύβει πεστό βαρύ το χρυσό στάχι,
μα το δρεπάνι άργει και δεν το παίρνει
τρελλός ο Μάης περνά και μεϊς μονάχοι
περνούμε... και το βήμα που μάς φέρνει;

Τά νιάτα... πώς έδιάρηξαν τα νιάτα!
τη λύπη του χαμού τους έχω μόνο,
τη λύπη και τον άσκοπο τόν πόνο...

Και τώρα, που να στρίβει άρχις' ή στράτα,
στο τελευταίο το δειλί έσύ μαζί μου
με όνειρα αποκοιμίζεις την ψυχή μου.

Μια ταπεινόςυνη ξεφεύγει από το έργο αυτό, μια ταπεινόςυνη που χαρακτηρίζει σχεδόν κάθε έργασια του ποιητή. Όπως τουτο να μην είναι το χαρακτηριστικό των μεγάλων έργων της τέχνης. Η θεία σπύθα της αιωνιότητας δεν κρύβεται βέβαια στη στάχτη, μα ξεπετιέται και λάμπει κι ανάβει πυρκαγιές. Μα κ' ή καθημερινή ζωή που περνάει ταπεινά και χάνεται και σβήνει, ή φροντισμένη τέχνη που δεν είναι όσotόσο και πάντα μεγαλόπνοη, αφήνει το σπόρο της για το μέλλον που θα λάμψει μια μέρα μπρος στα μάτια μιας καινούργιας γενιάς.

Από τα ωραιότερα και πιο συγκινημένα της συλλογής αυτής είναι τα ποιήματα της σειράς «Σ' εκείνη που έγινε Γυναίκα μου» και «Στά Μονοπάτια της Αττικής», χωρίς ν' αποκλείουμε στροφές και στίχους από τις «Μυστικές ώρες», «Νοσταλγίες», «Σονέττα» κ.τ.λ.

Άρκετά από τα παραπάνω έχουν πρωτοφανεί σε παλιότερους τόμους του «Νουμά».

ΗΒΗΣ ΚΟΥΓΙΑ (ΜΕΛΙΣΑΝΘΗΣ): «Φωνές εν τó μoυ». Ποιήματα. Αθήνα, Μάης 1930.

Πρωτοφανέστη σιχαλλέχτρα ή Μελισάνθη μάς παρουσιάζει ένα βιβλίο με τρυφερά και συγκινημένα τραγούδια. Η ψυχή της τρέμει στο αντίκρυσμα της ζωής και του κόσμου και ήλιώχαρη πετά γύρω από της καρδιάς της τ' ήλιζα άνθη. Τα βούτσια των φτερών της είναι αυτό το τραγούδι της. Η φύση, ή μουσική, τα όνειρα, οι έλλειδες μιας αισθαντικής καρδιάς γίνονται στίχοι, που μέσα τους μαντεύει κανείς μια μελωδία ανέλπστη και μια χμίαιρα νοσταλγίας για εύτυχίες ζηλεμένες.

ΠΕΡΙΚΛΗ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: «Κερώδω». Αθήνα, 1930.

Έίκοσι πέντε μύθοι του Αισώπου, μεταφρασμένοι στη γλώσσα μας, με τέχνη και περίσσια επιμέλεια.

Ο κ. Παπαχριστοδούλου που έχει τόσο μελετήσει το φιλολογικό αυτό είδος, παρουσιάζει έργο αληθινά άξιόπαινο, γιατί με άπλά μέσα κατορθώνει και μπαίνει στην ουσία του διδαχτικού μύθου, τον ζωντανεύει, τον έμψυχώνει, τον συγχρονίζει και μάς τον παραδίνει ντυμένο το φόρεμα του στίχου και της δημοτικής μας γλώσσας. Όσοι δασκάλοι θελήσανε να διδάξουν ή μεταφράσουν τους Αισώπειους μύθους δεν καταφάρανε να δώσουνε παρά μονάχα μια ιδέα της εργασίας του άρχαιου σοφού. Ο κ. Παπαχριστοδούλου καταπιάνεται τη δουλειά με αγάπη κ' ένθουσιασμό και τάποτελέσματα τότε δικαιώσανε.

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Το έρχόμενο φύλλο του «Νουμά είναι το τελευταίο αυτής της χρονιάς. Συμπληρώνεται δηλαδή μ' αυτό ο ΚΒ' τόμος. Θα κυκλοφορήσει το Νοέμβρη και θα έχει ανάμεσα στ' άλλα διαλεχτά του περιεχόμενα—ποιήματα του Κώστα Κόντου από τη σειρά «Τραγούδια του Χοριάτη», Λυρικές Σάτιρες του Γ. Ζερβού, στίχους του Ήρου Δελφού, του Γεώργιου Στανρόπουλου κ. ά.—και μια άριστοεργηματική μετάφραση του «Υμνου στη Βιομηχανία» του Zorkman, κανωμένη από το Θ. Σκουρλή.

Στο έρχόμενο θα δημοσιευτεί κι ή πίνακας με τα περιεχόμενα αυτής της χρονιάς.

— Στο θεατράκι του Παγκρατίου παίχτηκε από θίασο νέων ήθοποιών ή «Κύκλωπας» του Εδουάρδου στη γνωστή ολοζώντανη μετάφραση του Πάλλη. Η μετάφραση χαιρετίστηκε μ' ένθουσιασμό από την Κριτική και κατακρίθηκε μονάχα από τον Άλκη Θούλο στη «Νέα Έστία» ως... μη συγχρονισμένη. Στόν πολν προχωρημένο κριτικογράφο άφιερώνονται από τόν κ. Πάλλη μερικοί νόστιμοι και... συγχρονισμένοι στίχοι. Αημοσιεύονται στο σημερινό.

— Σε χομψή, καλλιτεχνική έκδοση, με σκίτσα και εικόνες του Βάσου, βγήκανε τα διηγήματα του Βισάνθη «Μερικοί Μετανάστες». Τα συστάινουμε στους άναγνώστες μας.

— Ο δικός μας Θανάσης Κατραπάνης της Πόλης.—ένας από τους παλιότερους και πιστότερους φίλους και συνεργάτες του «Νουμά»—τύπωσε ένα βιβλιαράκι με στίχους του που φέρνουνε τόν τίτλο «Υμνος στη Γυναίκα—Άγροτικά— και Παροιμίες». Και τα τραγούδια αυτά του Κατραπάνη είναι γραμμένα στόν παλιό γνώριμο τόνο: «Αλλά, τρυφερά, συγκινημένα. Τα καταχαρήκαμε, αλήθεια.

— Από το περιοδικό «Επιθεώρηση του Debrecen» τυπώθηκε σε ξεχωριστό φυλλάδιο ή διάλεξη που έκανε στην αίθουσα της Οδγγοιζής Ακαδημίας για τόν Παλαμά ή γνωστός Έλληνιστής και φίλος Άντρέας Χόρβαθ.

Αναλύεται σύντομα και χαρακτηριστικά το Έργο του ποιητή της «Ασάλευτης Ζωής» και μάς δίνονται ωραιότερες μεταφράσεις από τις «Έκαστο Φωνές της Λύρας», τις «Πατρίδες» και τούς «Ταμβούς και Ανάστασεις».

— Πέθανε κι ή Νίκος Βέλος, ιδιόρρυθμος τύπος της καλίας Αθήνας, λίγο ήθοποιός, λίγο λόγιος και περισσότερο διασκευστής των δαματίων του Σαίξπηρ από τις μεταφράσεις του Δαμιράλη και μεταφραστής ποιημάτων από την καθαρύνουσα στη δημοτική. Τελευταία, το σπιτάκι του της όδοι Νικοδημιου το είχε μετατρέψει σε αλήθινό «Άσυλο Τέχνης».

— Ο Κώστας Φυλίσκος από τη Μυτιλήνη, έχει έτοιμη και θα τυπώσει μετάφραση σε στίχους του «Ιώβ» της Παλαιάς Διαθήκης με σοφό πρόλογο και σχόλια. Γνωστή είναι κ' ή παλότερη εργασία του άπάνω στο «Άσμα Άσμάτων».